

TIDSKRIFT FÖR POLITISK FILOSOFI
NR 2 2006 | ÅRGÅNG 10

Bokförlaget THALES

LIKA LÖN FÖR lika arbete. Så säger jämställdhetslagen. Och det finns kanske fall där denna regel relativt enkelt kan tillämpas, som när två anställda har i grunden likadana eller liknande arbetsuppgifter. Men lagen är också tänkt att kunna tillämpas i situationer där de anställdas arbete har olika karaktär. Tanken är att om arbetet, trots skillnaderna, är »likvärdigt» så är eventuella inkomstskillnader ooberättigade.

Men på vilka grunder skall man bedöma om olika typer av arbete är likvärdigt? Är exempelvis en medicinteknikers arbete likvärdigt med en intensivvårdsjuksköterskas? Eller kan skillnaderna motivera skillnader i inkomst? Dessa frågor diskuteras av ekonomen Stig Blomskog i artikeln »Lönediskriminering och jämförbarhet av olika arbeten». Många är skeptiska till möjligheten av att formulera skarpa kriterier för att avgöra när olika typer av arbeten är likvärdiga, trots de försök som gjorts från Arbetsdomstolens sida (och som hänvisar till krav på utbildning, ansvar, ansträngning och annat). Och Blomskog instämmer i en del av denna kritik. Men han föreslår också att man kan klara sig med ett svagare begrepp, nämligen »inte av olika värde» som förklaras i artikeln. En av poängerna med detta förslag är att det skiftar bevisbördan. Det är inte rimligt att de som kritiserar inkomstskillnader mellan olika befattningar måste visa att arbetet är likvärdigt. Frågan är snarare om det finns skäl att anse att arbetet inte är av lika värde. Kan inte detta visas finns grund för kritik, även om strikt likvärdighet inte går att fastställas.

Giorgio Agamben är en italiensk filosof som bland annat blivit känd för sin kritik av den amerikanska reaktionen på 9/11-angreppet. Särskilt har han varit kritisk mot tendensen att utnyttja angreppet för att motivera införandet av en sorts »undantagstillstånd», som exempelvis fått ett uttryck i den omstridda lagen USA Patriot Act, och som hotar att bli permanent. I januari 2004 lär han exem-

pelvis ha vägrat att ge en planerad föreläsning i USA eftersom han i samband med ett besök i landet hade varit tvungen att lämna så kallad »biometrisk information» (fingeravtryck, undersökning av näthinna or iris etc). Enligt Agamben är detta ett sätt att reducera individen till ett tillstånd av »bare life» och besläktat med nazisternas system att tatuera vissa människor under andra världskriget utifrån deras grupptillhörighet. Men Agambens kritik på denna punkt gäller inte bara USA och dess »krig mot terrorismen». I artikeln »Agamben och det verkliga undantagstillståndet» utreder Anders Bartonek vissa centrala begrepp i Agambens filosofi bland annat genom att spåra influenserna från två av Agambens inspirationskällor, Carl Schmitts och Walter Benjamin.

I övrigt består numret av ett replikskifte mellan Magnus Jedenheim och Folke Tersman som tar sin utgångspunkt i Tersmans recension av Jedenheims doktorsavhandling (se nr 2, 2003). Vi beklagar att detta nummer blivit något försenat, men hoppas att vi kan komma i fas med vår utgivningstakt i och med nästa nummer, som planeras komma ut i december.

Redaktionen